

КАЗНАЧЕЙСЬКЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Савченко К.В., Яковлева Г.

Сфера освіти для успішної своєї діяльності потребує налагодження певної системи відносин щодо забезпечення фінансовими ресурсами. Фінансування освіти — це система відносин стосовно формування, розподілу й використання фінансових ресурсів у сфері освіти. Актуальною проблемою сучасної господарської практики є перехід навчальних закладів на казначейську систему обслуговування. Найголовніша характеристика казначейської системи виконання бюджету та її відмінність від банківської полягає в тому, що казначейство концентрує в єдиній системі два потоки грошових ресурсів, які виникають у процесі виконання бюджету, — дохідний і витратний — на єдиному казначейському рахунку. Окрім того, казначейська система передбачає здійснення функцій контролю за цільовим спрямуванням коштів навчальних закладів та управління наявними коштами, які консоліднуються на єдиному казначейському рахунку.

429/65
Головне завдання казначейського обслуговування — сприяти оптимальному управлінню доходами та витратами навчальних закладів. Це завдання охоплює широкий спектр функцій.

По-перше, казначейство виконує у державі функцію головного бухгалтера. Воно готує фінансові звіти та діє як злагоджений механізм, що концентрує бюджетні кошти в єдиній системі рахунків підпорядкованих структур і створює єдину інформаційну базу з виконання бюджету.

По-друге, здійснюючи контроль за всіма операціями, пов'язаними з надходженнями та витратами, казначейство виконує також роль касира держави.

Навчальні заклади мають право відкривати в органах Державного казначейства бюджетні та не бюджетні рахунки. Бюджетні рахунки — це рахунки, які відкриваються в органах Державного казначейства для зарахування надходжень, здійснення операцій клієнтів з бюджетними коштами та здійснення операцій, пов'язаних з обслуговуванням зовнішніх і внутрішніх боргових зобов'язань, загальнодержавних видатків, рахунки для обліку операцій із фінансування бюджетів.

Не бюджетні рахунки — рахунки, які відкриваються органами Державного казначейства України у випадках, передбачених законодавчими та іншими нормативно-правовими актами, установам за операціями, що не належать до операцій із виконання бюджетів.

Вищі навчальні заклади державної форми власності самостійно розпоряджаються доходами та іншими надходженнями, одержаними від надання дозволених законодавством платних послуг. Таке розпорядження включає в себе право відкривати поточні та депозитні рахунки в банках, збереження коштів на депозитних рахунках банків, право придбання майна та його використання на підставі договорів тощо.

Фактично повністю перейти на казначейську систему виконання державного бюджету вдалося у 2000 році, хоча за поданням Міністерства фінансів окремі установи можуть фінансуватися за відомчою структурою. Із 2001 року в Україні запроваджується Трансакційна автоматизована система казначейства (ТАСК). Ця система забезпечує створення електронної мережі, яка має зв'язок із банківською системою й пристосована до програми "клієнт—банк", і є революційним кроком у вдосконаленні казначейської роботи. Учасниками ТАСК є казначейство, установи та організації, що утримуються за рахунок коштів державного і місцевого бюджетів, спеціальні й інші власні кошти бюджетних установ та організацій і цільові фонди, виконання яких здійснюється органами казначейства.

Одним із недоліків казначейського обслуговування навчальних закладів є звуження фінансової самостійності закладів.

З метою підвищення ефективності управління бюджетними коштами вважаємо доцільним є залучення тимчасово вільних бюджетних коштів та їхніх залишків у розпорядників із метою здійснення першочергових бюджетних видатків, недопущення касових розривів у процесі виконання бюджетів

Отже, запровадження казначейської системи обслуговування навчальних закладів має важливе значення зокрема для запровадження єдиного механізму управління коштами державного та місцевих бюджетів, удосконалення управління видатками навчальних закладів на всіх стадіях бюджетного процесу, посилення поточного контролю за цільовим і ефективним використанням бюджетних коштів, Дотримання штатної, фінансової і касової дисципліни.